

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XII./2019
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 127/2019
populárny názov	Odklon od ustálenej súdnej praxe
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	26.11.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 2 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	<p>Konajúci súd kasačne viazaný právnym názorom súdu vyššieho stupňa je povinný v novom rozhodnutí zohľadniť právne závery súdu vyššieho stupňa a zároveň sa vysporiadať aj s odlišnou rozhodovacou súdnou praxou, ktorá má precedenčný charakter.</p> <p>Krajský súd napadnutým rozhodnutím, ktorým žalobu sťažovateľa zamietol bez toho, aby sa zároveň v odôvodnení tohto rozhodnutia náležite argumentačne vyrovnal s odlišnou ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu, a to tým, že by identifikoval konkrétny subjekt, ktorý je pasívne vecne legitimovaný vo veci predmetnej žaloby o ochranu osobnosti podanej sťažovateľom, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Najvyšší súd v rámci náležitého vecného prejednávania podaného dovolania mal preskúmať, či sa krajský súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia (zamietajúceho žalobu sťažovateľa z dôvodu absencie pasívnej vecnej legitimácie Ústavu pamäti národa) predstavujúceho zásadný odklon od ustálenej judikatúry dovolacieho súdu náležite argumentačne vyrovnal s odlišnou ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu, či náležite identifikoval konkrétny subjekt, ktorý je pasívne vecne legitimovaný vo veci predmetnej žaloby o ochranu osobnosti podanej sťažovateľom.</p>
skutkový stav a základné fakty	Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) spolu s výrokom o tom, že sťažovateľ (vystupujúci v pozícii žalobcu) je neoprávnene evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent, Ústavu pamäti národa (ďalej aj „žalovaný“ alebo „zúčastnená osoba“) ako žalovanému uložil povinnosť uverejniť výrok tohto

	<p>rozsudku na svojej internetovej stránke do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a napokon mu uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi do rúk jeho právneho zástupcu náhradu trov konania. Proti rozsudku okresného súdu podal žalovaný odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktoré najvyšší súd odmietol. Proti rozhodnutiam krajského súdu a najvyššieho súdu podal žalovaný ústavnému súdu sťažnosť podľa čl. 127 ústavy, o ktorej ústavný súd rozhodol nálezom, ktorým konštatoval, že základné práva Ústavu pamäti národa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom najvyššieho súdu a jeho napadnutým uznesením, ako aj postupom krajského súdu a jeho napadnutým rozsudkom porušené. Ústavný súd zároveň zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ako aj napadnutý rozsudok krajského súdu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel. Po vrátení veci ústavným súdom na ďalšie konanie krajský súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu sťažovateľa zamietol. Proti predmetnému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením odmietol.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému podľa názoru sťažovateľa malo dôjsť tým, že napriek existencii ustálenej judikatúry všeobecných súdov bola sťažovateľom podaná žaloba o ochranu osobnosti arbitrárne zamietnutá napadnutým rozsudkom krajského súdu pre (údajný) nedostatok pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného a následne najvyšší súd napadnutým uznesením arbitrárne odmietol dovolanie podané sťažovateľom proti predmetnému rozhodnutiu krajského súdu; v dôsledku toho, že napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu vychádzajú z dôvodov, ktoré nie sú udržateľné a akceptovateľné predovšetkým z hľadiska medzinárodnej ochrany základných práv a slobôd, došlo podľa názoru sťažovateľa zároveň aj k porušeniu práva na ochranu súkromia, resp. práva na súkromný život podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, resp. podľa čl. 8 dohovoru, keďže sťažovateľovi nebola všeobecnými súdmi poskytnutá ochrana práva na súkromie a nebolo mu ani umožnené vyvrátiť nepravdivú informáciu.</p> <p>K porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru rozhodnutím krajského súdu</p> <p>Krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu sťažovateľa zamietol. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd po rekapitulácii predchádzajúceho priebehu konania vrátane podrobného priblíženia odôvodnenia nálezu ústavného súdu konštatoval, že po tom, čo mu bola ústavným súdom vec vrátená, krajský súd ju opätovne prejednal v rozsahu a z dôvodov podaného odvolania sťažovateľa a v zmysle § 56 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, viazaný právnym názorom ústavného súdu dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vecne správny nie je. Krajský súd konštatoval, že vzhľadom na skutočnosť, že v spore označený žalovaný (Ústav pamäti národa) nie je (nebol) pôvodcom zásahu do práva na ochranu osobnosti sťažovateľa, keď mu zverejnenie prepisu evidencií bývalej Štátnej bezpečnosti ukladá zákon o pamäti národa, mal súd prvej inštancie správne žalobu zamietnuť pre absenciu pasívnej vecnej legitímácie žalovaného a z tohto dôvodu neostalo krajskému súdu iné, než napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť (§ 388 CSP) a pre označený nedostatok tzv. pasívnej vecnej legitímácie v spore na strane žalovaného žalobu zamietnuť.</p> <p>Vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby sťažovateľa odôvodnil tým, že je viazaný právnym názorom ústavného súdu vyjadreným v náleze ústavného súdu, v okolnostiach daného prípadu je potrebné zaoberať sa tým, či napadnuté rozhodnutie skutočne plne rešpektuje právny názor ústavného súdu vyjadrený v predmetnom náleze ústavného súdu, resp. či krajský súd postupoval plne v súlade s týmto právnym názorom ústavného súdu.</p>

Ústavný súd teda v predmetom náleze na jednej strane vymedzil, že vo veci predmetnej žaloby o ochranu osobnosti Ústav pamäti národa nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom, avšak zároveň, zohľadňujúc, že existuje ustálená odlišná judikatúra najvyššieho súdu týkajúca sa tejto otázky, ako aj vychádzajúc z princípu zákazu vzniku protiústavného stavu odmietnutia (odopretia) spravodlivosti (denegatio iustitiae), ktorý by nastal, ak by zo strany konajúcich všeobecných súdov nedošlo k identifikácii pasívne legitimovaného subjektu, proti ktorému by sa sťažovateľ mohol domáhať ochrany svojich subjektívnych práv, ktorých ochrany sa žalobou domáhal proti Ústavu pamäti národa, ponechal ústavný súd na konajúce všeobecné súdy (riadiac sa princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov), aby (ak ich skôr „nepredstihne“ zákonodarca) poskytli odpoveď na otázku, ktorému subjektu táto pasívna vecná legitimácia patrí.

Možno tak zhrnúť, že v zmysle právneho názoru ústavného súdu obsiahnutého v odôvodnení nálezu:

a) vo veci predmetnej žaloby o ochranu osobnosti podanej sťažovateľom nie je Ústav pamäti národa pasívne vecne legitimovaný z hľadiska zodpovednosti za (i) neoprávnenú evidenciu, ako ani z hľadiska zodpovednosti za (ii) zverejnenie tejto evidencie,

b) konajúce všeobecné súdy (v danom prípade v prvom rade všeobecný súd, ktorému bola vec ústavným súdom vrátená na ďalšie konanie, t. j. krajský súd) majú identifikovať pasívne vecne legitimovaný subjekt vo veci predmetnej žaloby o ochranu osobnosti podanej sťažovateľom.

Ústavný súd v predchádzajúcom náleze zámerne ponechal v prvom rade krajskému súdu, aby on ako subjekt, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie, v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia (zamietajúceho žalobu sťažovateľa z dôvodu absencie pasívnej vecnej legitimácie Ústavu pamäti národa) predstavujúceho zásadný odklon od ustálenej judikatúry najvyššieho súdu identifikoval pasívne vecne legitimovaný subjekt vo veci predmetnej žaloby o ochranu osobnosti podanej sťažovateľom. Tento záver krajského súdu o tom, ktorý subjekt je pasívne legitimovaný vo veci predmetnej žaloby o ochranu osobnosti podanej sťažovateľom, by následne podliehal prieskumu najvyššieho súdu v rámci dovolacieho konania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP („Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.“).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že krajský súd napadnutým rozhodnutím, ktorým žalobu sťažovateľa zamietol bez toho, aby sa zároveň v odôvodnení tohto rozhodnutia náležite argumentačne vyrovnal s odlišnou ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu, a to tým, že by identifikoval konkrétny subjekt, ktorý je pasívne vecne legitimovaný vo veci predmetnej žaloby o ochranu osobnosti podanej sťažovateľom, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol, že krajský súd napadnutým rozsudkom porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru rozhodnutím najvyššieho súdu

Najvyšší súd dospel k záveru, že, berúc do úvahy kasačnú záväznosť nálezu ústavného súdu a jeho právny záver vyslovený v súvislosti s pasívnou procesnou legitimáciou ako nosné právne pravidlo, neostávalo najvyššiemu súdu nič iné, ako dovolanie žalobcu, ktorým napáda rozsudok krajského súdu, odmietnuť ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP. Sťažovateľ ústavnou

sťažnosťou namieta, že najvyšší súd napadnutým rozhodnutím arbitrárne odmietol dovolanie, ktoré podal proti predmetnému rozhodnutiu krajského súdu.

Ústavný súd konštatuje, že je nepochybné, že dovolanie sťažovateľa smerovalo proti rozhodnutiu krajského súdu, proti ktorému bolo dovolanie prípustné, keďže dovolanie sťažovateľa smerovalo proti rozhodnutiu krajského súdu, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, čo v odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu uznal aj samotný najvyšší súd. Preto je nutné považovať za svojvoľné a arbitrárne napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 447 písm. c) CSP z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Výroková časť napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu v tejto časti príkro odporuje odôvodneniu napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu. Najvyšší súd teda mal pristúpiť k náležitému vecnému prejednaniu dovolania, v rámci ktorého mal dôsledne posúdiť, či krajský súd napadnutým rozhodnutím, ktorým žalobu sťažovateľa zamietol, plne rešpektoval právny názor ústavného súdu vyjadrený v náleze ústavného súdu a či sa krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia náležite argumentačne vyrovnal s odlišnou ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu, a to tým, že identifikoval konkrétny subjekt, ktorý je pasívne vecne legitimovaný vo veci predmetnej žaloby o ochranu osobnosti podanej sťažovateľom. Inak povedané, v rámci náležitého vecného prejednania predmetného dovolania mal najvyšší súd preskúmať, či sa krajský súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia (zamietajúceho žalobu sťažovateľa z dôvodu absencie pasívnej vecnej legitímácie Ústavu pamäti národa) predstavujúceho zásadný odklon od ustálenej judikatúry dovolacieho súdu náležite argumentačne vyrovnal s odlišnou ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu, či náležite identifikoval konkrétny subjekt, ktorý je pasívne vecne legitimovaný vo veci predmetnej žaloby o ochranu osobnosti podanej sťažovateľom.

Tým, že najvyšší súd svojím napadnutým rozhodnutím arbitrárne rezignoval na náležité vecné prejednanie predmetného dovolania podaného sťažovateľom, zároveň v konečnom dôsledku zmaril aj zákonom predpokladanú možnosť, aby veľký senát najvyššieho súdu zaujal vo svojom rozhodnutí záväzný zjednocujúci právny názor, ktorý by už reflektoval aj právny názor ústavného súdu o absencii pasívnej vecnej legitímácie Ústavu pamäti národa vyjadrený v náleze sp. zn. II. ÚS 285/2017. Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol, že najvyšší súd napadnutým uznesením porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K porušeniu čl. 19 ods. 1, 2 ústavy a čl. 8 Dohovoru napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 1, 2 ústavy a práv podľa čl. 8 dohovoru sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010, IV. ÚS 100/2014, IV. ÚS 422/2018), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08, IV. ÚS 422/2018) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu, ako aj zrušením týchto rozhodnutí a vrátením veci krajskému súdu na ďalšie konanie sa otvára priestor na to, aby sa krajský súd v ďalšom konaní sám vysporiadal s ochranou uvedených práv. Ústavný súd preto v tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych práv účastníka konania pred ich ochranou v konaní pred ústavným súdom, nevyhovel.

	<p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Bratislave ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušené boli.</p> <p>Rozsudok Krajského súdu v Bratislave a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažovateľovi sa priznáva nárok na náhradu trov konania voči Krajskému súdu v Bratislave a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky a v zostávajúcej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	rozhodnutie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 285/2017
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
kľúčové slová	legitimácia-pasívna odmietnutie spravodlivosti (denegatio iustitiae) dovolanie-prípustnosť rozhodnutie ústavného súdu-kasačná záväznosť ochrana osobnosti

spisová značka	I. ÚS 146/2019
populárny názov	K základnej sadzbe tarifnej odmeny advokáta
súdca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	19.11.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	<p>Trovy vynaložené účastníkom konania v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postupom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelne vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to, aj keď má účastník nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne, to platí aj pre trovy právnej služby.</p> <p>Ak preto bola predmetom odvolania, o ktorom konal a rozhodol odvolací súd, suma vo výške rozdielu medzi žalovaným nárokom a nárokom prisúdeným súdom prvej inštancie, pričom vyhovujúca časť rozsudku prvoinštančného súdu odvolaním napadnutá nebola a nadobudla tak právoplatnosť, a sťažovateľka v odvolacom konaní bola neúspešná, nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ktorý bol priznaný odvolacím súdom žalovanému ako úspešnej strane v odvolacom konaní, môže byť za úkon právnej pomoci nesporne vyčíslený len zo sumy, ktorá bola predmetom odvolacieho konania.</p>
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa podanou žalobou voči žalovanej obchodnej spoločnosti (ďalej len „žalovaný“), domáhala náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Okresný súd uložil

	<p>žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľke náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume nižšej ako sťažovateľka požadovala, vo zvyšku žalobu zamietol a priznal jej sčasti nárok na náhradu trov konania. Na základe podaného odvolania sťažovateľky proti uvedenému rozsudku Krajský súd v Nitre rozsudok okresného súdu v napadnutej zamietajúcej časti potvrdil, v časti náhrady trov konania rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobkyňa má voči žalovanému nárok na úplnú náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, a zároveň žalovanému priznal voči sťažovateľke nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Následne uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom okresný súd rozhodol o výške trov odvolacieho konania tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní v určitej sume. Na základe podanej sťažnosti vo veci rozhodoval okresný súd, ktorý sťažnosť sťažovateľky ako nedôvodnú zamietol. Poukázal na to, že okresný súd postupoval správne, keď pri stanovení odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzal z celkovej hodnoty sporu, a teda zo sumy, ktorú sťažovateľke celkovo prisúdil.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru uznesením okresného súdu</p> <p>Ústavný súd v uvedených rozhodnutiach (napr. II. ÚS 147/2008, III. ÚS 166/2009, III. ÚS 481/2015) uviedol, že trovy vynaložené účastníkom konania v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postupom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelné vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to, aj keď má účastník nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne, to platí aj pre trovy právnej služby. Obdobne i Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach (napr. sp. zn. 3 MCdo 17/2010, 3 Cdo 214/2010) ustálil, že pre účely určenia výšky odmeny advokáta za ním poskytnutú právnu službu je rozhodujúci moment vykonania každého jednotlivého úkonu právnej služby, teda nie moment, keď advokát začal službu poskytovať.</p> <p>Na podporu uvedeného Ústavný súd poukazuje na názor vyjadrený v komentári k Vyhláške o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb: "Nemožno pritom opomenúť, že ak sa po začatí poskytovania právnych služieb zmení (rozšíri) predmet právnej služby, je možné za okamih začatia poskytovania právnej služby považovať okamih vykonania úkonov právnej služby o takto zmenenom (rozšírenom) predmete právnej služby. To isté sa týka aj obmedzenia rozsahu (zúženia) predmetu poskytnutia právnej služby. Vyššie uvedené zmeny predmetu poskytnutia právnej služby môžu spočívať jednak v kvantitatívnych alebo kvalitatívnych zmenách (napr. zmena – rozšírenie žaloby o ďalší nárok, resp. zmena spočívajúca v zmene žaloby na určenie na žalobu na plnenie a pod.) alebo môže spočívať v zmene ceny veci alebo práva (bez toho, aby došlo k zmene predmetu poskytnutia právnej služby). Takáto zmena ceny veci alebo práva, ku ktorej dôjde v priebehu poskytovania právnej služby, má potom vplyv na výšku tarifnej hodnoty a tým aj spôsob výpočtu základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby» (k tomu pozri Fiačan, I., Kerecman, P., Baricová, J., Hellenbart, V., Sedlačko, F. a kol. Vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa). Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2015. s. 63).</p> <p>Ak preto bola predmetom odvolania, o ktorom konal a rozhodol odvolací súd, suma vo výške rozdielu medzi žalovaným nárokom a nárokom prisúdeným súdom prvej inštancie, pričom vyhovujúca časť rozsudku prvoinštančného súdu odvolaním napadnutá nebola a nadobudla tak právoplatnosť, a sťažovateľka v odvolacom konaní bola neúspešná, nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ktorý bol priznaný odvolacím súdom žalovanému ako úspešnej strane v</p>

	<p>odvolacom konaní, môže byť za úkon právnej pomoci nesporne vyčíslený len zo sumy, ktorá bola predmetom odvolacieho konania.</p> <p>Závažne pochybenie zo strany okresného súdu viedlo v predmetnom prípade k vydaniu súdneho rozhodnutia, ktorým bolo vo výroku o výške trov konania rozhodnuté v rozpore s objektívnym skutkovým stavom. Takýto postup, resp. pochybenie možno podľa ústavného súdu považovať za extrémne vybočenie z procesných pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách odvolacieho konania. Takéto extrémne vybočenie predstavuje porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru uznesením Okresného súdu Topoľčany porušené boli.</p> <p>Uznesenie Okresného súdu Topoľčany zrušuje a vec vracia späť na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažovateľke sa priznáva nárok na náhradu trov konania voči Okresnému súdu Topoľčany.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>rozhodnutie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 147/2008</p> <p>rozhodnutie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 166/2009</p> <p>rozhodnutie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 481/2015</p> <p>rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 MCdo 17/2010</p> <p>rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo 214/2010</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok trovy konania-náklady konania

spisová značka	I. ÚS 218/2019
populárny názov	Rozhodovanie odvolacieho súdu vo veci samej
sudca spravodajca	Mojmír Mamojka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	19.11.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Opomenutie príkazu vyplývajúceho z § 390 CSP, aby odvolací súd sám vo veci rozhodol, a to bez akéhokoľvek odôvodnenia v napadnutom uznesení, zakladá danosť takého procesného excesu, v príčinnej súvislosti s ktorým bolo porušené sťažovateľkou označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa žalobou na Okresnom súde Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) domáhala zaplataenia peňažnej sumy. Okresný súd rozsudkom konanie v časti zastavil, žalobu vo zvyšnej časti zamietol a žalovanému právo na

	<p>náhradu trov konania nepriznal. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd vo veci opätovne rozhodol tak, že okresný súd zviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľke peňažnú sumu, žalobu vo zvyšnej časti zamietol a žalovanému priznal sčasti právo na náhradu trov konania. Aj proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že rozsudok okresného súdu opätovne zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľka poukázala na § 390 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Podľa jej názoru z uvedeného ustanovenia Civilného sporového poriadku explicitne vyplýva povinnosť odvolacieho súdu po splnení uvedených podmienok rozhodnúť vo veci samej. Keďže krajský súd opomenul aplikovať povinnosť vyplývajúcu z daného ustanovenia, sťažovateľka konštatovala, že napadnutým uznesením krajského súdu tak došlo k priamemu porušeniu § 390 CSP, a tým súčasne k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Krajský súd postupoval v zjavnom rozpore s civilným procesným kódexom a jeho rozhodnutie tak možno považovať za nezákonné a svojvoľné, čím sťažovateľka považuje porušenie svojich práv za dostatočne odôvodnené.</p> <p>K porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru rozhodnutím a postupom krajského súdu</p> <p>Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že nová zákonná úprava civilného procesu účinná od 1. júla 2016 prirodzene so sebou priniesla nutnosť riešenia aplikačných otázok novokoncipovaných zákonných pravidiel postupu všeobecných súdov v civilnom sporovom, mimosporovom i správnom súdnom konaní. Je potrebné zdôrazniť, že riešenie aplikačných otázok vyvstávajúcich z novej právnej úpravy primárne patrí do právomoci všeobecných súdov a akýkoľvek zásah ústavného súdu vo vzťahu k riešeniu týchto otázok je limitovaný zistením závažného procesného excesu zo strany všeobecných súdov majúceho za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu. Preto aj v posudzovanom prípade ústavný súd sústredil svoju pozornosť na prípadnú existenciu takéhoto procesného excesu v postupe krajského súdu, keď tento napriek výslovnému príkazu obsiahnutého v § 390 CSP, aby vo veci sám rozhodol (keďže išlo o odvolací prieskum nového rozsudku prvoinštančného súdu po zrušení jeho skoršieho rozsudku v odvolacom konaní), vo veci sám nerozhodol, ale odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</p> <p>Podstatnou otázkou v danej veci je aplikácia § 390 CSP účinného od 1. júla 2016 v odvolacích konaniach, v ktorých bolo odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu podané v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, t. j. pred 1. júlom 2016 v spojení s dostatočnosťou odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k tejto otázke.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že absencia čo i len minimálneho odôvodnenia (ne)aplikácie ustanovení Civilného sporového poriadku v napadnutom uznesení krajského súdu je takým závažným nedostatkom napadnutého uznesenia, ktorého intenzita sama osebe zakladá namietané porušenie sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to napriek tomu, že posudzované uznesenie krajského súdu nie je konečným rozhodnutím vo veci. Samotná výroková časť napadnutého uznesenia vybočuje z rámca ústavnej konformity bez ohľadu na to, že krajský súd dodatočne vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti vysvetľuje aj dôvody, prečo takto postupoval.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzatvára, že opomenutie príkazu vyplývajúceho z § 390 CSP, aby odvolací súd sám vo veci rozhodol, a to bez akéhokoľvek odôvodnenia v napadnutom uznesení, zakladá danosť takého procesného excesu, v príčinnej súvislosti s ktorým bolo porušené sťažovateľkou</p>

	<p>označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne ústavný súd rozhodol už napr. vo veciach sp. zn. I. ÚS 570/2017, III. ÚS 379/2017, I. ÚS 227/2018 a III. ÚS 5/2018).</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru uznesením Krajského súdu v Trenčíne porušené bolo.</p> <p>Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažovateľke sa priznáva nárok na náhradu trov konania.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 570/2017</p> <p>rozhodnutie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 379/2017</p> <p>rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 227/2018</p> <p>rozhodnutie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 5/2018</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	<p>aplikácia právnych noriem</p> <p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu</p>

spisová značka	I. ÚS 331/2019
populárny názov	Neplatnosť výpovede a náhrada mzdy
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	19.11.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	Skutočnosť, že zamestnanec je starobným dôchodcom a popri mzde poberá starobný dôchodok, nemožno považovať za takú, ktorá zamestnávateľovi objektívne znemožňuje, aby zamestnancovi umožnil pokračovať v práci a vyplácal mu dohodnutú mzdu, resp. za takú, ktorá zamestnanca pre účely rozhodnutia súdu podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce nedôvodne zvýhodňuje oproti ostatným zamestnancom toho istého zamestnávateľa, resp. oproti zamestnávateľovi, keďže starobný dôchodok je dôchodková dávka, ktorá sa za podmienok ustanovených zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov poskytuje zo starobného poistenia.
skutkový stav a základné fakty	V pracovnoprávnej veci sťažovateľa (zamestnanca) Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) rozhodol tak, že určil, že výpoveď z pracovného pomeru z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny je neplatná a pracovný pomer naďalej trvá. Okresný súd ďalej uložil odporcovi povinnosť zaplatiť sťažovateľovi náhradu mzdy za 12 mesiacov. Návrh sťažovateľa na vyplatenie náhrady mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov okresný súd zamietol s odôvodnením, že považoval priznanú náhradu mzdy za 12 mesiacov za dostatočnú. Súd pritom vychádzal z toho, že navrhovateľ poberá starobný dôchodok, pričom už v čase skončenia pracovného pomeru bol niekoľko rokov

	<p>poberateľom starobného dôchodku. Navrhovateľ teda ani po neplatnom skončení pracovného pomeru, ani v súčasnosti nezostal bez akéhokoľvek príjmu. Proti výroku, ktorým súd nepriznal náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudok okresného súdu v napadnutej časti potvrdil. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie odôvodnené tým, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľa zamietol.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy, čl. 36 ods. 1 Listiny a čl. 6 ods. 1 Dohovoru rozhodnutím Najvyššieho súdu SR</p> <p>Rozhodujúcou skutočnosťou, prečo náhrada mzdy vo výške požadovanej sťažovateľom nebola sťažovateľovi priznaná, bolo to, že sťažovateľ ako žalobca v čase dania mu neplatnej výpovede bol poberateľom starobného dôchodku. V tejto súvislosti najvyšší súd konštatoval, že z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie nečakane a nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch než súd prvej inštancie, pričom žalobca v danej procesnej situácii nebol ukrátený na svojich procesných právach a nebolo porušené jeho právo na spravodlivý proces.</p> <p>Preskúmaním napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ako aj rozsudku okresného súdu a krajského súdu, ktoré mu predchádzali, ústavný súd dospel k názoru, že hoci sa najvyšší súd neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľa a na jeho dovolacie námietky vecne reagoval, § 79 ods. 2 Zákonníka práce neaplikoval na skutkové okolnosti daného prípadu ústavne konformným spôsobom. Ústavný súd konštatuje, že v súčasnosti účinný § 79 ods. 2 Zákonníka práce ustanovuje, že ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje 12 mesiacov, môže súd na žiadosť zamestnávateľa jeho povinnosť nahradiť mzdu za čas presahujúci 12 mesiacov primerane znížiť, prípadne náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov zamestnancovi vôbec nepriznať. Náhrada mzdy môže byť priznaná najviac za čas 36 mesiacov. Podľa § 252i ods. 1 Zákonníka práce týmto zákonom sa spravujú aj pracovnoprávne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. januárom 2013. V citovanom zákonnom ustanovení je obsiahnuté tzv. moderačné (zmierňovacie) oprávnenie súdu, ktoré mu umožňuje v konkrétnom prípade znížiť náhradu mzdy tak, aby bola primeraná, avšak bez bližšej úpravy kritérií, podľa ktorých možno pristúpiť k zníženiu, resp. nepriznaniu tejto náhrady mzdy. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia síce konštatoval, že s názorom najvyššieho súdu vysloveným v uznesení sp. zn. 6 Cdo 157/2010 zo 14. septembra 2011 sa plne stotožňuje a zastáva názor, že takáto interpretácia je ústavne súladná, vo výsledku ho ale nerešpektoval a § 79 ods. 2 Zákonníka práce vyložil ústavne nesúladným spôsobom.</p> <p>Za predpokladu, že zamestnávateľ v rámci konania, v ktorom zamestnanec uplatňuje nárok na náhradu mzdy v dôsledku neplatného skončenia pracovného pomeru, uplatní nárok na zníženie alebo nepriznanie náhrady mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce, je hranica voľnej úvahy súdu pri rozhodovaní o takomto nároku limitovaná rozhodnutím súdu o neplatnosti skončenia pracovného pomeru na základe výpovede, okamžitého skončenia pracovného pomeru alebo skončenia pracovného pomeru v skúšobnej dobe. Pri takomto rozhodovaní preto treba vychádzať z konkrétneho dôvodu toho-ktorého spôsobu skončenia pracovného pomeru stanoveného v § 59 ods. 1 písm. b) až d) Zákonníka práce a so zreteľom na tento konkrétny dôvod zistiť, prečo zamestnávateľ neumožnil zamestnancovi pokračovať v práci po tom, ako mu zamestnanec oznámil, že trvá na tom, aby ho naďalej zamestnával, resp. zistiť, či na strane zamestnávateľa nastali také skutočnosti, ktoré mu objektívne znemožnili, aby zamestnancovi umožnil pokračovať v práci a zároveň mu objektívne znemožnili uspokojiť mzdové nároky zamestnanca.</p> <p>Skutočnosť, že zamestnanec je starobným dôchodcom a popri mzde poberá starobný dôchodok, nemožno považovať za takú, ktorá zamestnávateľovi</p>

	<p>objektívne znemožňuje, aby zamestnancovi umožnil pokračovať v práci a vyplácal mu dohodnutú mzdu, resp. za takú, ktorá zamestnanca pre účely rozhodnutia súdu podľa § 79 ods. 2 Zákonníka práce nedôvodne zvýhodňuje oproti ostatným zamestnancom toho istého zamestnávateľa, resp. oproti zamestnávateľovi, keďže starobný dôchodok je dôchodková dávka, ktorá sa za podmienok ustanovených zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov poskytuje zo starobného poistenia.</p> <p>Z ústavnoprávneho hľadiska preto neobstojí právny názor najvyššieho súdu, ktorý s dôrazom na sociálnu funkciu náhrady mzdy uviedol, že „okolnosti týkajúce sa pomerov zamestnávateľa pre rozhodnutie nie sú významné. Súd je však oprávnený prihliadať len k okolnostiam, ktoré existovali po uplynutí 12 mesiacov z celkovej doby, za ktorú zamestnancovi mala byť poskytnutá náhrada. Priznanie náhrady mzdy za ďalšie obdobie má preto nadväzovať na správanie sa zamestnanca pri zaisťovaní si zabezpečenia svojich základných životných potrieb.“.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku nezohľadnil citované východiská ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa, preto jeho prístup pri rozhodovaní o podanom dovolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd napadnutý rozsudok najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Úlohou najvyššieho súdu preto bude opätovne rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa, majúc na zreteli, že spravodlivosť, ktorá je osobitne zvýraznená v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu povinnosť hľadať také riešenie ním prejednávanej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru rozsudkom Najvyššieho súdu SR porušené boli.</p> <p>Rozsudok Najvyššieho súdu SR zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažovateľovi bola priznaná náhrada trov konania.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov</p>	<p>rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 Cdo 157/2010</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>dôchodok-starobný dovolanie-prípustnosť mzda, plat-náhrada občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok rozhodnutie-odôvodnenie</p>

Uznesenie:

spisová značka	I. ÚS 429/2019
populárny názov	K určení času plnenia podľa § 564 OZ
sudca spravodajca	Ivan Fiačan
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	29.10.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6
analytická právna veta	Ak má prenajímateľ k dispozícii rozhodnutie o vypratání bytu za podmienky poskytnutia náhradného bytu, je na vôli prenajímateľa, či pristúpi k výkonu tohto rozhodnutia. Povinnosť poskytnúť náhradný byt vzniká prenajímateľovi až uplatnením si jeho práva na vypratanie bytu. Z tohto dôvodu nemožno prenajímateľovi určiť lehotu na poskytnutie náhradného bytu podľa § 564 Občianskeho zákonníka, pretože lehota na plnenie v tomto prípade nie je ponechaná na vôli dlžníka, ale je ponechané na vôli prenajímateľa, či si svoj nárok voči nájomcovi uplatní, pričom jeho uplatnenie je podmienené poskytnutím náhradného bytu.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľke bol v roku 1990 pridelený služobný (pôvodne podnikový) byt, umiestnený v objekte materskej školy, keďže sťažovateľka v tom čase pracovala ako učiteľka na základnej škole. Od roku 1993 začala pracovať na Ministerstve školstva a vedy Slovenskej republiky, a preto Školská správa podala na okresnom súde návrh na privolenie k výpovedi z nájmu predmetného bytu, keďže išlo o byt služobný a potrebovala ho pre vlastné účely. Rozhodnutím okresného súdu v spojení s rozsudkom Mestského súdu v Bratislave súd privoliil k výpovedi z nájmu predmetného bytu sťažovateľke a zaviazal ju byt vypratať a odovzdať do 15 dní od pridelenia náhradného bytu. Od tohto súdneho rozhodnutia správca bytov neuskutočnil žiadne kroky k vyprataniu sťažovateľky s tým, že nedisponuje žiadnym voľným náhradným bytom, ktorý by mohol sťažovateľke ponúknuť. Sťažovateľka sa žalobou domáhala, aby okresný súd uložil odporcovi, mestskej časti Bratislava-Nové Mesto (právnemu nástupcovi Školskej správy), povinnosť uzatvoriť s ňou nájomnú zmluvu na konkrétne sťažovateľkou určený náhradný byt s eventúalnym petitom zaplatenia jej čiastky 110 000 €. Okresný súd namietaným rozsudkom návrh v celom rozsahu zamietol a nepriznal odporcovi náhradu trov konania. Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie. Krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Na základe dovolania podaného sťažovateľkou vo veci rozhodol najvyšší súd tak, že dovolanie zamietol a sťažovateľke nepriznal právo na náhradu trov dovolacieho konania.
z odôvodnenia	Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že namietaným rozsudkom okresného súdu, rozsudkom krajského súdu a rozsudkom najvyššieho súdu boli porušené jej základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka namieta nedostatočné odôvodnenie rozsudkov všeobecných súdov, pokiaľ ide o aplikáciu § 564 Občianskeho zákonníka; absenciu presvedčivej odpovede na to, čo bolo predmetom žaloby, teda prečo nemožno žalovanému určiť lehotu na poskytnutie náhradného bytu a ďalej, že všeobecné súdy tiež nepoukázali na to, v čom vidia rozdielny právny základ sťažovateľkou navrhovaného primárneho a eventúalného petitu. K porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu Vzhľadom na to, že na zabezpečenie účinnej ochrany svojich základných práv mala sťažovateľka k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy, bolo potrebné jej ústavnú sťažnosť v tejto časti vo vzťahu k namietanému rozsudku okresného súdu odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu. V časti ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie svojich základných práv namietaným rozsudkom krajského súdu mala sťažovateľka k dispozícii účinný právny

	<p>prostriedok na ochranu svojich základných práv a slobôd poskytovaný zákonom (dovolenie), ktorý taktiež využila, pričom najvyšší súd namietaný rozsudok krajského súdu meritórne preskúmal. Preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej rozsudok krajského súdu odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.</p> <p>K porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu</p> <p>Krajský súd sa odvolacími námietkami sťažovateľky riadne zaoberal a s jej argumentáciou sa vysporiadal. Krajský súd dal sťažovateľke jednoznačnú odpoveď týkajúcu sa nemožnosti aplikácie § 564 Občianskeho zákonníka, keď poukázal na to, že povinnosť žalovanej zabezpečiť sťažovateľke náhradný byt nastupuje až vtedy, keď si žalovaná uplatní voči sťažovateľke vypratanie bytu, t. j. ak chce žalovaná dosiahnuť vypratanie a odovzdanie bytu. Keďže žalovanú nemožno nútiť, aby si uplatnila voči sťažovateľke splnenie jej povinnosti byt vypratať, nemožno jej ani určiť lehotu na splnenie tomuto predchádzajúcej podmienky poskytnutia náhradného bytu v zmysle § 564 Občianskeho zákonníka tak, ako sa domáhala sťažovateľka. Krajský súd sa vyjadril aj k námietke nevyhovenia eventuálnemu petitu ako náhradného plnenia v podobe finančnej kompenzácie zodpovedajúcej kúpnej cene bytu, keď vyslovil, že tento nárok nemá žiaden právny základ, keďže v danej veci ide o povinnosť žalovanej zabezpečiť sťažovateľke náhradný byt, ak si uplatní svoje právo ju vystaňovať (nájomný vzťah sťažovateľky k bytu), a teda nie o vlastnícky vzťah sťažovateľky k bytu, ktorý by zodpovedal kompenzácii vo výške jeho hodnoty.</p> <p>Najvyšší súd sa s odôvodnením namietaného rozsudku krajského súdu v plnom stotožnil, potvrdil právne názory krajského súdu a naopak, zamietol nároky sťažovateľky ako nedôvodné, neopierajúce sa o hmotné právo. Najvyšší súd sa tak vyjadril k skutkovým okolnostiam sporu a právnej stránke veci, pričom ústavný súd nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné so základným právom sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako to sťažovateľka tvrdí vo svojej sťažnosti. Najvyšší súd aplikoval na zistený skutkový stav relevantnú zákonnú úpravu a vysporiadal sa so všetkými podstatnými argumentmi sťažovateľky. Z namietaného rozsudku je zrejmé, akými úvahami sa najvyšší súd riadil pri právnom posudzovaní veci. Závery, ku ktorým najvyšší súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne) alebo zjavne neodôvodnené, keďže majú oporu v zákone a sú jasne a dostatočne právne zdôvodnené. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom všeobecných súdov v predmetnej veci nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti, resp. arbitrárnosti napadnutého rozsudku.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmieta.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>byt-služobný byt-skončenie nájmu</p>

<p>spisová značka</p>	<p>I. ÚS 454/2019</p>
<p>populárny názov</p>	<p>K dôvodom na odpustenie zmeškania lehoty</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Jana Baricová</p>

druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	19.11.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	<p>Postup advokáta pri poskytovaní právnych služieb sa viaže na pojem odborná starostlivosť, ktorú je potrebné chápať ako súhrn všetkých predpokladov na výkon advokátskej činnosti, od základných formálnych podmienok pre možnosť vykonávať advokáciu, až po osobnostné predpoklady. Pri určení postupu na presadzovanie záujmov klienta musí advokát voliť také formy a prostriedky, aby sa naplnili ciele a očakávania klienta, pričom prvoradá je vždy záujem klienta. Vecou riadneho výkonu advokácie je okrem iného aj to, aby v mieste sídla advokáta bola v dobe doručovania zásadne prítomná osoba oprávnená písomnosť prevziať. Pokiaľ tak neurobí a v dôsledku toho dôjde k zmareniu úkonu vyúsťujúceho do negatívneho následku týkajúceho sa kauzy jeho klienta, môže to založiť jeho disciplinárnu zodpovednosť i možnosť klienta domáhať sa nároku na náhradu škody spôsobenej v súvislosti s výkonom advokácie.</p> <p>Súdny poplatok za dovolanie je v zmysle § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch splatný už podaním dovolania, a teda pokiaľ k jeho zaplateniu nedošlo pri jeho podaní, už v tom čase mohol a mal právny zástupca rátať s tým, že k zaslaní výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie dôjde v krátkom čase po jeho podaní a zabezpečiť v čase vzniku prekážok na jeho strane osobu na preberanie zásielok alebo tieto prekážky oznámiť priamo okresnému súdu. Pokiaľ tak neurobil, nepostupoval s odbornou starostlivosťou, ktorá mu vyplýva zo zákona o advokácii.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ sa v konaní vedenom okresným súdom domáhal proti žalovanému vyslovenia neplatnosti uznesení členskej schôdze. Okresný súd žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania. Sťažovateľ sa proti tomuto rozsudku okresného súdu odvolal. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Rozsudok krajského súdu sťažovateľ napadol dovolaním doručeným okresnému súdu 5. októbra 2018. Okresný súd 22. októbra 2018 nadväzne vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podanie dovolania v lehote 10 dní od doručenia výzvy. Právny zástupca sťažovateľa si výzvu neprevzal v odbernej lehote, a preto okresný súd dovolacie konanie uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku. Právny zástupca sťažovateľa podal proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť. Okresný súd uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol.</p>
z odôvodnenia	<p>K porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru uznesením okresného súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom</p> <p>Rozhodnutie okresného súdu mohlo byť (a v tomto prípade aj bolo) preskúmané v zmysle § 239 ods. 1 CSP súdom prvej inštancie, a to na základe sťažnosti sťažovateľa ako osobitného prostriedku procesnej obrany. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol sudca okresného súdu, čo v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu. Preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci. V ďalšom priebehu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sa tak ústavný súd venoval len časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu vydaným sudcom.</p> <p>K porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru uznesením okresného súdu vydaným sudcom</p> <p>Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a zároveň zamietnutá jeho žiadosť o odpustenie zmeškanej lehoty, došlo k porušeniu jeho</p>

práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. S ohľadom na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa sa žiada v úvode poukázať na konštantnú judikatúru ústavného súdu, v zmysle ktorej ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov z hľadiska svojvoľnosti, arbitrárnosti rozhodnutia, resp. jeho odôvodnenia. Zohľadňujúc uvedené, ústavný súd pristúpil k preskúmaniu odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru. Tento prieskum vykonal v medziach svojich právomocí, keď posudzoval kvalitu odôvodnenia namietaného rozhodnutia a ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorá bola vo veci sťažovateľa aplikovaná.

Ako vyplýva z obsahu napadnutého uznesenia, okresný súd zamietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 250 ods. 1 CSP, pretože ju nepovažoval za dôvodnú. V rámci odôvodnenia najskôr ozrejmil, že na vec boli aplikované ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch upravujúce postup v prípade nezaplatenia súdneho poplatku (§ 10 ods. 1 a 2 zákona o súdnych poplatkoch). V tomto smere ústavný súd nemôže konštatovať iné než to, že okresný súd rešpektoval zákonné predpoklady upravené v zákone o súdnych poplatkoch, za splnenia ktorých možno zastaviť konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, t. j. ak do plynutia lehoty určenej súdom k jeho zaplateniu nedošlo. V ďalšej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia sa okresný súd zaoberal návrhom sťažovateľa na odpustenie zmeškania lehoty, ktorému sťažovateľ venuje podstatnejšiu časť svojej argumentácie. Okresný súd vychádzal z právnej úpravy týkajúcej sa odpustenia zmeškania lehoty (§ 114 CSP a § 122 CSP) a uzavrel, že dôvody zmeškania lehoty uvádzané právnym zástupcom sťažovateľa spočívajúce v starostlivosti o chorú matku a následná práceneschopnosť právneho zástupcu nie sú ospravedlňiteľné. Prvý pokus o doručenie sa uskutočnil 25. októbra 2018, keď bol právny zástupca podľa predloženého tlačiva už práceneschopný a mal sa zdržiavať na adrese, ktorú uviedol v potvrdení o dočasnej pracovnej neschopnosti do kolónky adresy trvalého, resp. prechodného pobytu, ktorá je totožná s adresou sídla výkonu jeho advokátskej činnosti. Okresný súd mu doručoval zásielku na túto adresu, ktorú má ako sídlo uvedenú aj v registroch Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „SAK“). Inú adresu právny zástupca sťažovateľa okresnému súdu neoznámil, a to nielen v čase, keď sa musel starať o matku, ale ani v čase, keď bol práceneschopný. Pokiaľ teda právny zástupca sťažovateľa uviedol pre úradné účely adresu, na ktorej sa bude zdržiavať v čase svojej práceneschopnosti, počíta s tým, že sa na tomto mieste bude aj fakticky zdržiavať, a preto sa nemôže dovoliavať toho, že sa zdržiaval na inom mieste a nemohol si zásielku prevziať, argumentujúc, že okresný súd mal zisťovať inú jeho adresu. Okrem toho, z predložených dokladov okresnému súdu vyplynulo, že právny zástupca mal povolené i vychádzky, a teda nič mu nebránilo doručované písomnosti prevziať, resp. ich vyzdvihnúť, ak pri prvom alebo druhom pokuse o doručenie zastihnúť nebol.

Ústavný súd pripúšťa, že za určitých podmienok by okresný súd mohol akceptovať rodinné problémy právneho zástupcu či jeho práceneschopnosť ako dôvody, ktoré viedli k zmeškaniu lehoty (najmä s prihliadnutím na to, že ide o lehotu na zaplatenie súdneho poplatku, ako aj na to, že uvedené má priamy dopad na sťažovateľa, ktorý je týmto pripravený o preskúmanie jeho kauzy v dovolacom konaní). Ide však skôr o otázku ľudskosti a ústretovosti, než o otázku ústavnosti. V tomto smere chýba ústavnej sťažnosti ústavnoprávna relevancia, ktorá by odôvodňovala jej prijatie na ďalšie konanie a následné meritórne posúdenie. Na druhej strane je potrebné zdôrazniť, že nešlo o dôvody na strane samotného sťažovateľa, ale o dôvody týkajúce sa jeho právneho zástupcu, čo je

	<p>posudzované prísnejšie, keďže právne, ale aj faktické ustráženie lehoty patrí k hlavným advokátskym cnostiam. Základnou povinnosťou advokáta pri výkone svojej činnosti v zmysle § 18 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) je ochrana práv klienta a ich presadzovanie na základe jeho pokynov. Postup advokáta pri poskytovaní právnych služieb sa viaže na pojem odborná starostlivosť, ktorú je potrebné chápať ako súhrn všetkých predpokladov na výkon advokátskej činnosti, od základných formálnych podmienok pre možnosť vykonávať advokáciu, až po osobnostné predpoklady. Pri určení postupu na presadzovanie záujmov klienta musí advokát voliť také formy a prostriedky, aby sa naplnili ciele a očakávania klienta, pričom prvoradý je vždy záujem klienta. Vecou riadneho výkonu advokácie je okrem iného aj to, aby v mieste sídla advokáta bola v dobe doručovania zásadne prítomná osoba oprávnená písomnosť prevziať. Pokiaľ tak neurobí a v dôsledku toho dôjde k zmareniu úkonu vyúsťujúceho do negatívneho následku týkajúceho sa kauzy jeho klienta, môže to založiť jeho disciplinárnu zodpovednosť (bližšie k tomu pozri rozhodnutie predsedníctva SAK sp. zn. P-24/09:3493/2007 z 20. apríla 2009, rozhodnutie III. disciplinárneho senátu SAK sp. zn. DS III.-23/08-4145/2007 z 3. júna 2008) i možnosť klienta domáhať sa nároku na náhradu škody spôsobenej v súvislosti s výkonom advokácie. Bez významu nie je ani okolnosť, že súdny poplatok za dovolanie je v zmysle § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch splatný už podaním dovolania (v konkrétnom prípade 5. októbra 2018), a teda pokiaľ k jeho zaplateniu nedošlo pri jeho podaní, už v tom čase mohol a mal právny zástupca rátať s tým, že k zaslaní výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie dôjde v krátkom čase po jeho podaní a zabezpečiť v čase vzniku prekážok na jeho strane osobu na preberanie zásielok alebo tieto prekážky oznámiť priamo okresnému súdu. Pokiaľ tak neurobil, nepostupoval s odbornou starostlivosťou, ktorá mu vyplýva zo zákona o advokácii.</p> <p>Pretože v danom prípade okresný súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a svoje závery dostatočným spôsobom odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom uplatnená námietka je zjavne neopodstatnená, teda nesignalizuje možnosť príčinnej súvislosti s možným porušením jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmieta.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní /živnostenský zákon/ v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>lehota-zmeškanie lehoty poplatok-nezaplatenie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu poplatok-súdny</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.